

Sygn. akt II CSK 372/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku S. D. i T. D.
przy uczestnictwie P. Ł., M. Ł. oraz A. B.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 grudnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje adwokatowi K. K. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w S. kwotę 900 (dziewięćset 00/100) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcom z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący S. i T. D. wskazali na istotne zagadnienie prawne, wyrażające się w pytaniu, „(...) czy z zasady niezwiązania Sądu żądaniem wniosku o stwierdzenie zasiedzenia (...) wynika, że Sąd drugiej instancji przy rozpoznaniu apelacji może orzec o przedmiocie postępowania w sytuacji (co do istoty sprawy), gdy Sąd pierwszej instancji wyda postanowienie co do przedmiotu postępowania nie objętego żądaniem (...), czy też winien uchylić to postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania z uwagi na nierozpoznanie przez ten Sąd istoty sprawy (...)”.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, stanowi – obok podstaw skargi kasacyjnej i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) – odrębne i samodzielne wymaganie konstrukcyjne skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Złożona skarga kasacyjna nie odpowiadała tym założeniom, ponieważ argumentacja na rzecz przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania została scalona z uzasadnieniem podstaw kasacyjnych. Ujęcie takie zapoznaje sens szczególnego wymagania określonego w art. 398⁴ § 2

k.p.c. i w istocie uniemożliwia Sądowi Najwyższemu ocenę przyczyn kasacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, niepubl., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17, niepubl., i z dnia 10 maja 2018 r., I CSK 800/17, niepubl.), których zbadanie musi poprzedzać analizę zarzutów wypełniających podstawy kasacyjne i rozstrzygnięcie w przedmiocie zasadności skargi.

Bez względu na ten mankament, odnosząc się do złożonego w skardze wniosku, należało zważyć, że powołanie się na istotne zagadnienie prawne, jako powód przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Sformułowane przez skarżących zagadnienie nie czyniło zadość tym wymaganiom, a przedstawiony w nim problem – w ujęciu abstrakcyjnym – odrywał się od okoliczności sprawy.

Jak bowiem wynikało ze wstępnej części uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego, Sąd ten dostrzegł dokonaną przez wnioskodawców pismem procesowym z dnia 7 grudnia 2015 r. modyfikację wniosku o stwierdzenie zasiedzenia. Wniosek ten jednak oddalił, powołując się na niesamoistny charakter posiadania wnioskodawców, a także na niedopuszczalność zasiedzenia niewyodrębnionego lokalu. Racją jest, że w świetle uprzedniej modyfikacji wniosku drugi z argumentów nie był adekwatny do treści żądania, co prawidłowo dostrzegł i wytknął Sąd Okręgowy. Nie wynika stąd jednak, aby Sąd Rejonowy orzekł o innym

przedmiocie niż objęty żądaniem wniosku (*aliud*), co miałoby prowadzić do nierozpoznania istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.).

Stosownie do przyjętego w kodeksie postępowania cywilnego modelu apelacji pełnej, postępowanie apelacyjne stanowi kontynuację postępowania pierwszoinstancyjnego, a sąd drugiej instancji dysponuje kompetencjami rozpoznawczymi w zakresie gromadzenia faktów i dowodów na równi z sądem pierwszej instancji (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 r., nr 6, poz. 55). *In casu* Sąd Okręgowy był zatem władny, po dostrzeżeniu i skorygowaniu uchybienia Sądu Rejonowego, wydać rozstrzygnięcie merytoryczne. W tym zakresie Sąd Okręgowy podzielił pogląd Sądu Rejonowego, że wnioskodawcy nie byli posiadaczami samoistnymi, co stanowi warunek *sine qua non* nabycia własności w drodze zasiedzenia (art. 172 § 1 k.c.). W skardze kasacyjnej nie sformułowano żadnych merytorycznych zarzutów co do prawidłowości tego stanowiska.

Ubocznie należało zauważyć, że art. 386 § 4 k.p.c., mający odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym (art. 13 § 2 k.p.c.), statuuje wyłącznie fakultatywną kompetencję do wydania orzeczenia kasatoryjnego przez sąd drugiej instancji. Także zatem przy założeniu, że sąd pierwszej instancji dopuściłby się nierozpoznania istoty sprawy, sąd drugiej instancji w postępowaniu nieprocesowym nie jest *de lege lata* zobligowany do uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, władny jest natomiast, jako sąd *meriti*, rozpoznać sprawę merytorycznie i orzec o żądaniu wniosku.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.